

Datum
2013-11-12Diarienumr
6.1.2.a-H13-02180Er referens
Christina Marmolin

Aktnr

Funktion	Fungicid
Sökt användningsområde	Mot svampangrepp i odlingar av penséer i växthus.
Sökandens skäl till ansökt dispens (1)	<p>Läget för odlarna är mycket akut, bladmögel är synligt i odling av penséer i kallväxthus och behovet behandlas redan omgående.</p> <p>Bladmögelsvampar (<i>Perenospora</i>) trivs under fuktiga och kalla förhållanden. Angreppen har ökat de senaste åren vilket sannolikt beror på ändrade klimatförhållande med fuktigare höstar. I Sverige odlas över 20 miljoner penséer och huvuddelen av odlingen sker på hösten i kallväxthus för att få en tidig planta för avsättning under våren. Pensé är en viktig utplanteringsväxt i offentlig miljö, på kyrkogårdar m.m.</p> <p>Epok, som fram till mars 2013 var godkänd i prydnadsväxter, hade en mycket god effekt mot bladmögel i bl.a. penséer. Epok drogs i mars 2013 tillbaka av LRF på inrådan av KEMI, efter att det framkommit nya uppgifter att produkten kunde påverka den som utför bekämpning negativt.</p> <p>Det finns två produkter godkända mot svampangrepp på penséer i växthus. Dessa är Aliette 80 WG (reg nr 4048) och Proplant (reg nr 4655). Båda har viss effekt mot bladmögel men fungerar främst att använda förebyggande, d.v.s. för att hålla nere angreppen innan de blir synliga på plantorna. Odlarna har under hösten 2013 därför använt Aliette 80 WG och Proplant i syfte att förhindra angrepp. Aliette 80 WG har mycket dålig effekt när det blir lägre temperaturer, och erfarenheter visar att Proplant tidigare inte gett tillräcklig effekt hela säsongen. Att angrepp nu konstaterats, trots användning av både Aliette 80 WG och Proplant, visar att dessa medel inte är tillräckliga för en hel säsong.</p> <p>I september sökte LRF en dispens för Revus i babyleaf, spenat och prydnadsväxter. Prydnadsväxter avsågs, då det i odling inte hade visat sig några angrepp av bladmögel och det fanns förebyggande alternativ, vilka nämnts ovan.</p>

Sökandens skäl till ansökt dispens (2)	<p>Vädret under hösten 2013 har varit gynnsamt för svampens utveckling. Fynd av bladmögelangrepp har nu konstaterats på penséeplantor och odlarna står helt utan ett effektivt växtskydd. Bladmögelangrepp är en stor fara som nu inte kan undanröjas på annat sätt än med annat kemiskt växtskyddsmedel. De åtgärder man har satt in för att förebygga infektion med Aliette 80 WG och Proplant har inte varit tillräckliga för att motverka ett angrepp.</p> <p>LRF har i projektet MinorUses lagt ut ett effektförsök på Flakkebjerg innevarande höst med olika fungicider på för att hitta ersättare till Epok eftersom det funnits kunskap om att Aliette 80 WG och Proplant inte haft tillräcklig effekt för att hålla tillbaka ett angrepp på hösten. Revus är en av de fungicider som nu ingår i effektförsöket på Flakkebjerg.</p> <p>En dispens för Revus, mandipropamid, är helt nödvändig för att förhindra vidare smitta och angrepp.</p> <p>Då angreppen nu finns etablerade i odlingarna är situationen akut vilket gör att det mycket angeläget att få en snabb behandling av denna dispensansökan. Tiden för när behandling kan sättas in är helt avgörande och behovet av att behandla plantorna är omgående.</p>
--	---

Det verksamma ämnet mandipropamid är infört på listan över verksamma ämnen som får ingå i växtskyddsmedel, se upptagsbeslut (EU) nr 188/2013. Ämnet är listat för perioden 2013-08-01 t o m 2023-07-31.

Tidigare liknande dispenser

LRF ansökte 2013-08-21 om dispens för samma användningsområde och fick då avslag på att de inte hade visat att förutsättningar för dispens förelåg. Det finns för Revus en inliggande ansökan om utvidgat godkännande för mindre användningsområden (artikel 51 enligt EU-förordning 1107/2009). Den ansökan kommer inte att hinna handläggas i tid för att möta det akuta behov som föranleder denna dispensansökan.

I handläggningen av den tidigare dispensansökan kontaktades en utomstående referens, **Monica Borg-Ohlsson Rådgivare prydnadsväxter i växthus**. Tel nr: **0220-0418 Mobil: 070-645 59 98, e-mail: monica@monicakonsult.u.se**

Yttrandet från bl a denna referens hade avgörande betydelse för utgången av den ansökan. Kontakt har tagits med samma referens också i den nu aktuella ansökan. Monica Borg-Ohlsson skriver i sitt yttrande:

Odlare i Skåne säger att de, trots förebyggande behandlingar, nu har sett de första bladmögelsymptomen i sina höstsådda penséer. Vädret i Skåne har de sista veckorna varit kallt och fuktigt, vilket gynnar bladmögelsvampens utveckling. Aktuella plantor har även fått förebyggande behandlingar under den tid systemiska preparat fortfarande fungerade.

Det faktum att det nu börjar visa sig synliga symptom på plantorna betyder att bladmögel fortfarande finns kvar i materialet nu i november. Vid denna tid är det mycket gynnsamma betingelser för svampens vidare utveckling och spridning, som kan bli mycket omfattande. Plantorna har nu låg omsättning under vintervilan, och det saknas godkända kontaktverkande medel. Det är alltså ett allvarligt läge för dem som drabbas och som f.n. står utan bekämpningsmöjligheter. Revus är ett möjligt alternativ i sammanhanget.

3 Skäl

Enligt artikel 28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009¹ (förordningen) får endast godkända växtskyddsmedel släppas ut på den svenska marknaden och användas. KemI får dock i vissa fall meddela dispens från kravet på godkännande. Av artikel 53 i förordningen följer att en medlemsstat i särskilda fall får tillåta att ett växtskyddsmedel under högst 120 dagar släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av fara som inte kan avväjas på något annat rimligt sätt.

Av underlaget framgår att odlingarna av penséer i växthus har drabbats av angrepp av bladmögel. Denna svampsjukdom är redan etablerad i många odlingar och den förstör drabbade odlingar på kort tid. De drabbade odlingarna måste kasseras med stora ekonomiska följder för odlarna.

De andra rimliga sätt som finns att tillgå för att avväja faran kan endast användas i förebyggande syfte, och har så också gjorts i odlingarna. Trots den förebyggande behandlingen har skadegöraren angripit plantorna. När den aktuella svampsjukdomen väl har etablerat sig i odlingarna saknas annat rimligt sätt att bekämpa den. Tidigare har man kunnat använda sig av ett annat växtskyddsmedel då liknande situationer uppkommit; detta är inte aktuellt längre då det ifrågavarande produktgodkännandet upphört. Vidare finns det en inlämnad ansökan om utvidgat godkännande för mindre användningsområden (artikel 51 enligt EU-förordning 1107/2009) för användningen av Revus. Den ansökan kommer inte att hinna handläggas i tid för att möta det akuta behov som föranleder denna dispensansökan.

Mot bakgrund av ovan nämnda skäl finner KemI att kraven i artikel 53 i förordningen är uppfyllda. Revus, reg nr 4843, får från och med 12 november 2013

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG.

Datum
2013-11-12Diarienum
6.1.2.a-H13-02180Er referens
Christina Marmolin

Aktnr

till och med 12 mars 2014 släppas ut på marknaden för en begränsad och kontrollerad användning med de villkor som har beslutats för penséer i växthus. KemI bifaller således ansökan.

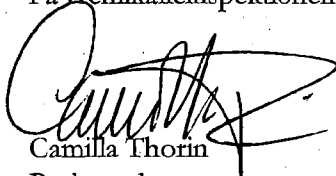
4 Upplysningar

KemI upplyser om att dispens enligt artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 i normalfallet bara beviljas en gång. Det är därför viktigt att sökanden utformar en strategi för att få produkten godkänd inför kommande odlingsår eller ta fram andra bekämpningsmetoder. För de fall att en produkt är godkänd i ett annat EU-land finns det möjligheter enligt EU-förordningen för t.ex. jordbruksorganisationer att söka om produktgodkännande för produkten genom ömsesidigt erkännande av det EU-landets beslut om produktgodkännande.

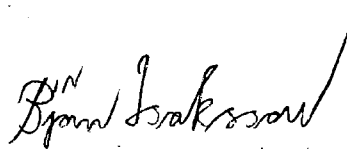
5 Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till Mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit till KemI inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

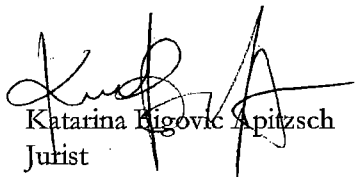
På Kemikalieinspektionens vägnar

Camilla Thorin
Beslutande

Björn Isaksson
Föredragande

Katarina Bigovic Spitzsch
Jurist

Kopia till:

- Jordbruksverket
551 82 Jönköping
- Syngenta Crop Protection A/S
Strandlodsvej 44
DK-2300 Köpenhamn S
Danmark

Rättelsen är gjord enligt
26 § förvaltningslagen
sedan sökanden själv
inkommit med önskemål
om korrekt dos

